

זכויות הילד על פי קורצ'אק

מגילת זכויות הילד האלטרנטיבית של המחנך היהודי יאנוש קורצ'אק .
לכבוד יום זכויות הילד בשנת 2011, חיברו אנשי חינוך, הרואים ביאנוש
קורצ'אק דוגמא ומופת למחנך - אמנת זכויות אלטרנטיבית, המבוססת
על כתביו.

זכויות הילד לפי יאנוש קורצ'אק

1. זכות הילד שנכיר אותו לאט לאט, שנעמיק לחקור, שנקרא אותו
שוב ושוב

"קראתי ספרים מעניינים, עתה אני קורא ילדים מעניינים. אני קורא
אותו הילד פעם אחת, שנייה, שלישית, עשירית, ואחר כך אינני יודע
הרבה, כי הילד הוא עולם גדול ורחב..."

מתוך: *דת הילד*, עמ' 305, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ח, 1978)

2. זכות הילד שנדבר אליו בגובה העיניים

"אתם אומרים: שהותנו עם הילדים משעממת אותנו... עלינו לרדת אל
המושגים שלהם... אתם טועים. עלינו להעפיל לרגשותיהם, להתרומם על
בהונות הרגליים, להשיג, כדי לא להכאיב."

מתוך: *כאשר אשוב ואהיה קטן*, עמ' 6, הוצאת "ייסוד", תל אביב,
תשל"ד, 1974

3. זכות הילד לאהבה ללא תנאי

"הילד הוא אדם. צריך לכבד את האדם הטוב והרע כאחד. אם תכבד את
הילד הטוב הוא יעזור לך. תכבד את הילד הרע – לא יפריע לך."

מתוך: *דת הילד*, עמ' 302, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ח, 1978

4. זכות הילד לחיות בסביבה של אמון, צחוק ושמחה

"שנות עבודה הוכיחו בבירור כי הילדים ראויים לכבוד, אמון ועין טובה,
כי חביבה מחיצתם באווירה טובת מזג, אווירת הרגשות הרכות, צחוק
עליו, שמחות אהובות."

מתוך: *ילדות של כבוד*, עמ' 232, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ז,
1976

5. זכות הילד שנתייחס בכבוד ובהקשבה לרגשותיו

"אנו בוחנים כליותיו ביעף, כהרף עין... ואולי אנו מרמים את עצמנו כשאנו חושבים שהילד הוא רק זה ורק כך? אולי הוא מתחבא מפנינו, סובל במסתרים?"

מתוך: *ילדות של כבוד*, עמ' 224-225, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ז, 1976

6. זכות הילד להתחנך בחופש, ללא ביקורת וללא פקודות

"לא ציות ומילוי פקודות, לא ביקורת, אלא אמונה שהכול דורשים רק את טובתו. הרמוניה, חופש – זה הציווי."

מתוך: *עם הילד*, עמ' 287-288, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ז, 1976

7. זכות הילד לתהות, לשאול ולחפש דרך. על המבוגר להיות קשוב ולתת לו כלים להתפתחות

"הילד הוא גר וזר, אינו מבין את הלשון, את כיווני הרחובות ואינו מכיר חוקים ומנהגים. לפרקים הוא רוצה בעצמו להתבונן סביבו ואם יקשה עליו – יבקש הוראה ועצה. הוא צריך מורה דרך שישב בנימוס לשאלותיו."

מתוך: *ילדות של כבוד*, עמ' 237, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ז, 1976

8. זכות הילד ליחס רציני לספקותיו והיסוסיו, גם אם זה נראה למבוגרים לא רציני ולא חשוב

"אנו עוקרים הרים, כורתים יערות, בונים מושבות, משעבדים גזעים... אך לא רציניים נראים ספקות הילדים והיסוסיהם."

מתוך: *ילדות של כבוד*, עמ' 225, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ז, 1976

9. זכות הילד לגדול בחירות גופנית, מחשבתית ונפשית

"כבוד לסודות ולטלטלות של עבודת הגדילה הקשה."

מתוך: *ילדות של כבוד*, עמ' 239, הוצאת בית לוחמי הגטאות, תשל"ז, 1976

10. זכות הילד שנכבד את המיוחד שבו, את השונה והרבגוני שבו

"... ושוניים צבעי הפרחים וגווני עיניהם של בני האדם... רק מי שאינו אוהב מחשבה יצטער על השוני והרבגוניות, המאלצים אותנו לחשוב ולהבין."

מתוך: ילדות של כבוד, עמ' 336-337, הוצאת בית לוחמי הגטאות,
תשלי"ז, 1976

**הנריק גולדשמיט שנודע בשם העט שלו יאנוש קורצ'אק הוא מחנך,
רופא והוגה דעות יהודי, שנודע בעיקר בשל החלטתו ללכת אל משרפות
המוות בטרבלינקה, עם תלמידיו וחניכיו בבית היתומים בגטו ורשה.
קורצ'אק נולד בוורשה בשנת 1878 ונרצח ב-1942.**

<https://www.davar1.co.il/41559/>

